

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Proces rozhodování místní samosprávy v Městysi
Křemže**

Michal Srp

© 2014 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Proces rozhodování místní samosprávy v městysi Křemže“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 11. 2014

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce Ing. Václavu Bubeníčkoví, Ph.D. za vedení této práce a jeho připomínky k obsahu i formě. Dále bych rád poděkoval zaměstnancům Úřadu městyse Křemže za ochotu při poskytování informací důležitých pro tuto práci. Jmenovitě pak, starostovi městyse, Ing. Josefu Troupovi za jeho snahu se vším mi vyjít vstříc. Dále pak bývalému zastupiteli městyse Jaroslavu Plánskému za jeho nezaujaté připomínky, komentáře k faktům o politické scéně, které nasbíral za roky působení v zastupitelstvu.

Proces rozhodování místní samosprávy v Městysi Křemže

The Desision Making Prosses of Local Government in the Municipality of Křemže

Souhrn

Téma se týká politických aspektů rozhodovacího procesu orgánů místní samosprávy v městysi Křemže (Okres Český Krumlov). Práce se v první části zaměří na teoretickou a právní identifikaci orgánů místní samosprávy, lokálních politických subjektů a vymezení problematiky vzniku koalic na komunální úrovni. V další části je městys analyzován po stránce socioekonomických ukazatelů a jejich vlivu na fungování politického systému. Ve stěžejní části práce jsou rozebrána jednotlivá volební období s ohledem na faktory ovlivňující vývoj koaličních a opozičních vztahů mezi reprezentanty místní samosprávy. Na základě východisek z tohoto rozboru je formulován princip formování a fungování koalic. V závěru práce jsou uvedeny faktory ovlivňující koaliční vztahy v rámci rozhodovacího procesu v městysi Křemže.

Klíčová slova: Křemže, místní samospráva, komunální volby, volební strany, lokální stranický systém, komunální koalice, městys

Proces rozhodování místní samosprávy v městysi Křemže

The Desision Making Prosses of Local Government in the Municipality of Křemže

Summary

The topic concerns the political aspects of the decision-making process of local authorities in the township Krems (District Český Krumlov). The first part focuses on the theoretical and legal identification of local authorities, local political entities and defining issues of local coalition formation at the municipal level. The township is analyzed in the next part in terms of socio-economic indicators with their influence on the political system. The crucial part of the work is focused on different terms corresponding to the factors influencing coalition and opposition relations between representatives of local government. Formulated principles of formation and functioning coalitions are based on the assumptions of this analysis. Factors influencing the coalition relations in the decision-making process in the township Krems are mentioned in the conclusin of this thesis.

Keywords: Křemže, local government, communal elections, political parties, local party system, communal coalitions, township

Obsah

1	Úvod.....	10
	Cíl práce a metodika	11
2	Teoretická část	12
2.1	Městys	12
2.2	Samospráva městyse	14
2.2.1	Zastupitelstvo městyse	14
2.2.2	Rada městyse	15
2.2.3	Starosta městyse.....	16
2.2.4	Další orgány městyse	16
2.3	Lokální politické systémy	18
2.3.1	Politické strany a hnutí	19
2.3.2	Nezávislí	19
2.4	Komunální koalice	20
2.4.1	Typologie koalic na komunální úrovni dle Stanislava Balíka	20
2.4.2	Lokální koalice dle Petra Jüptnera.....	22
3	Sociálně-ekonomická charakteristika městyse	24
3.1	Poloha Křemže	24
3.2	Historie	24
3.3	Počet obyvatel	25
3.4	Věková struktura obyvatelstva	25
3.5	Vzdělanostní struktura	25
3.6	Nezaměstnanost.....	25
3.7	Národnost	26
3.8	Náboženství.....	26
3.9	Občanská vybavenost.....	26

4	Analýza lokálního politického systému	28
4.1	Samospráva Křemže.....	28
4.2	Politické subjekty	28
4.3	Charakteristika jednotlivých volebních období	31
4.3.1	Porevoluční období 1990 -1998.....	31
4.3.2	Období změn 1998 - 2002	33
4.3.3	Období jednobarevné vlády 2002 - 2006.....	35
4.3.4	Období vzdoru a stmelení 2006 - 2010.....	36
4.3.5	Období přerozdělení sil 2010 - 2014	38
4.3.6	Období nové éry 2014.....	40
4.4	Charakter místní politiky 1990-2014	42
5	Závěr	46
6	Použité zdroje	48
6.1	Knižní publikace a odborné články	48
6.2	Legislativní zdroje.....	49
6.3	Internetové zdroje.....	49
6.4	Jiné zdroje	50
6.5	Seznam tabulek	50
6.6	Seznam grafů.....	50

1 Úvod

Politika na celostátní úrovni je rozdílná od politiky komunální. Celková problematika komunální politiky a tvorba komunálních koalic je velmi komplikovaná, neboť vykazuje známky nepředvídatelného chování. Je snadné vyvozovat nějaké závěry ze zkoumání jedné konkrétní obce, přičemž se stačí porozhlédnout v obci vedlejší a výzkumník může rázem zjistit, že jeho závěrečná východiska jsou v naprostém rozporu daným charakterem obce vedlejší. Je proto velmi obtížné na této úrovni hledat společnou charakteristiku použitelnou na celý komunální volební aparát. Aby bylo možné pochopit celou problematiku komunální politiky, bylo by nutné analyzovat obrovský vzorek vybraných obcí formou případových studií. Což je pravděpodobně důvodem, proč téma nedostává tolik prostoru, kolik by mělo. Komplikovanost celé problematiky je ještě umocněna faktem, že na této úrovni není důležitá politická příslušnost zainteresovaných politických osobností, ale je kladen důraz na záměry a vztahy v nejbližším okolí, proto je nutné k této problematice přihlížet s velkou opatrností a zjištěná východiska musí být vztažena na konkrétní případy politického chování v rámci místní samosprávy.

Jako objekt zkoumání této problematiky jsem si vybral městyš Křemže, ke kterému mám již od dětství mnohaletý osobní vztah díky tomu, že jsem v blízké přilehlé vsi Lhotka trávil častá prázdninová období. Místní mikroregion „pod Kletí“ mi přirostl k srdci nejen z důvodu nádherné místní krajiny oplývající říčkami plnými pstruhů, kukuřičnými poli, lesy zamořenými jedlými houbami a mnoha malebnými místy vyzývajícími k objevení, ba také z důvodu vřelých přátelských vztahů místních starousedlíků.

Cíl práce a metodika

Hlavní cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter koaličních vztahů v rámci rozhodovacího procesu místní samosprávy v městysi Křemže. Hlavního cíle bude možné dosáhnout za předpokladu splnění dílčích cílů práce. V rámci zvoleného tématu patří k dílčím cílům studium odborné literatury pro definování teoretických východisek, které umožní srovnání s reálným stavem lokální politiky. Dalším dílčím cílem je analýza hlavních charakteristických socioekonomických ukazatelů městyse a vyhodnocení jejich vlivu na vývoj a fungování místní samosprávy. Další kapitola se zabývá identifikací aktérů politického procesu v obci a analýzou jejich vzájemných vztahů. V neposlední řadě pak objasnění charakteru nejen koaličních vztahů v zastupitelstvu městyse ve sledovaných obdobích, ale i celkový charakter místní politiky od demokratických voleb roku 1990.

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obci dané kategorie. Práce nese znaky případové studie, jejímž hlavním zdrojem informací pro teoretickou část je studium odborných publikací zabývajících se komunální politikou, teorií koalic a formováním exekutivních koalic na komunální úrovni a také rozbor zákonů týkajících se dané problematiky. Ke zpracování práce budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace dat teoretických s daty reálnými, na základě volebních výsledků ze serveru volby.cz, informací o obci získaných na serveru scitani.cz provozovaných Českým statistickým úřadem a informací týkajících se obce samotné z jejich serveru kremze.cz. Hlavní doplňující informace o politické situaci budou získány z rozhovorů s místními politickými aktéry.

2 Teoretická část

2.1 Městys

Po boku měst královských vznikala v českých zemích ve 13. století města a městečka. Městečko, bylo označení pro typ sídla významově větší než ves, ale menší než město, od 16. století byl tento panovníkem udělovaný titul nahrazen pojmem městys. Středověký městys měl centralizační funkci menšího rozsahu a významu než město, zprostředkovával odbyt zboží mezi venkovem a městským sídlem prostřednictvím týdenních trhů, jak uvádějí Ježek a Drahovzal.¹

Dle některých neověřených pramenů mohlo být slovo městys odvozeno pravděpodobně ze slov městic a městec, jako zdrobnělin od slova město, redukcí koncovky a přeměnou -c na -s. Je také možné, že byla tato sídla označována jako „městce“. Tuto domněnku, by mohl dokládat název dnešního městyse Vojnův Městec, či názvy měst jako Městec Králové a Heřmanův Městec.

Zánik užívání titulů je datován, jak uvádějí Ježek a Drahovzal, k 17. květnu roku 1954: „*Obce jednoznačně přestaly existovat jako právnické osoby soukromého a veřejného práva s účinností zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, dne 17. května 1954. Zákon přímo nerušil označení obcí titulem „město“ a titulem „městys“, obce byly zachovány jen jako nejnižší územně správní jednotky, které mohly být správními obvody. Rozhodnutím krajského národního výboru mohl totiž být zřízen jeden místní národní výbor i pro několik obcí.*“²

Zlom nastal po revolučních listopadových událostech roku 1989, když byla po čtyřiceti letech v České republice v roce 1990 opět obnovena místní samospráva obcí, což byl jeden z důležitých kroků k návratu demokratických tradic do naší země a hlavně myslí obyvatel. Bohužel se v té době opomnělo na vrácení příslušných titulů městysům a všem tzv. historickým městům. Ježek a Drahovzal citují dopis zastupitelstva obce Ostrovačice adresovaného Ministerstvu vnitra ze dne 18. července 2005, jako snahu o podporu myšlenky vyslovené delegáty IX. Sněmu Svazu měst a obcí České republiky, nesoucí poselství o znovuzavedení titulu městys tím, že vznesli požadavek na provedení příslušné legislativní změny: „*Obec Ostrovačice byla na městys povýšena rozhodnutím císaře*

¹ JEŽEK, J., DRAHOVZAL, P., *Myšlenka znovuzavedení titulu Městys došla naplnění.* s. 6

² Cit. 1, s. 7

Ferdinanda I. dne 9. září 1842 a naši předkové používali označení městys také na razítkách obce ještě v polovině 20. století. Naše obec a její občané jsou hrdi na toto významné historické označení a připomínají si vždy výročí sepsání této listiny. Nepožadujeme žádných nároků ve vztahu ke státnímu rozpočtu či státní správě, požadujeme pouze návrat statutu a možnosti používat toto označení především z důvodu historické paměti našich obyvatel a pocitu hrdosti na svoji obec, zejména u nejmladší generace. I když jsme si vědomi, že zavedení používání označení městys přinese obci náklady zejména na pořízení nových tiskovin a razítek, přesto tento návrh podporujeme a žádáme o prosazení této změny a její zapracování do připravované novely zákona o obcích.“³

Vše se změnilo přijetím zákona č. 234/2006 Sb. v platnost, ve kterém je zakotveno, že: „*Obec, která byla oprávněna užívat označení městys přede dnem 17. května 1954, je městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Předseda Poslanecké sněmovny tak na žádost obce stanoví a zároveň určí den, od kterého se obec stává městysem.*“⁴

Samotné označení „městys“ nemá pro obec jiného než symbolického a historického významu. Podle Balíka je: „*Rozsah kompetencí obce s 3 000 obyvatel je totožný s kompetencemi dvoutisícového městyse či tisícového města.*“⁵ Fakticky se tak od obce, či města liší pouze označením orgánů.

³ JEŽEK, J., DRAHOVZAL, P., *Myšlenka znovuzavedení titulu Městys došla naplnění*. s. 6

⁴ Dle § 3 odst. 4 zákona č. 234/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Dále jen zákon č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

⁵ BALÍK, S. *Komunální politika*. s. 20

2.2 Samospráva městyse

„Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky.“⁶ Tak psáno v Ústavě České republiky. Ze zákona⁷ je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů a tvoří územní celek vymezený hranicí území obce. V Ústavě dále stojí, že územní společenství občanů mají právo na samosprávu. Taková obec se stává veřejnoprávní korporací, která může vlastnit majetek, hospodařit dle vlastního rozpočtu a je samostatně spravována zastupitelstvem.⁸

Podle zákona č. 128/2000 Sb. je městys spravován zastupitelstvem městyse, další orgány městyse tvoří rada, starosta, úřad městyse a zvláštní orgány.⁹

V publikaci Komunální politika Balík¹⁰ uvádí, že lokální podoba samosprávy v českém prostředí přináší obci kompetence obstarávat právem vymezený okruh svých záležitostí relativně nezávisle na státní správě. Ve skutečnosti však nemůže obec všechny otázky a veškeré úkony své vlastní správy zajišťovat jako celek. Proto se zřizují příslušné samosprávné orgány.

2.2.1 Zastupitelstvo městyse

Řádně zvolené zastupitelstvo je základním orgánem městyse. Všechny ostatní orgány městyse jsou od zastupitelstva odvozeny. Rada městyse v čele se starostou je volena zastupitelstvem městyse. Zastupitelstvo je jediným orgánem obce, které je zaneseno v Ústavě České republiky a disponuje přímou demokratickou legitimitou, neboť je voleno v tajném hlasování občany na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva a dle zásad poměrného zastoupení.¹¹

Funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Zastupitelstvo městyse může v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky a rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku.¹²

⁶ Článek 99, Hlava sedmé, zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁷ § 1 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

⁸ Článek 100-101 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁹ § 5 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ BALÍK, S. *Komunální politika*. s. 12

¹¹ VILÍMEK, P. *Struktura a pravomoci orgánů obecní samosprávy*. s. 26

¹² Článek 102-104 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon stanovuje rozmezí počtu členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel na daném území, jak ukazuje tabulka níže. Zastupitelstvo městyse má v závislosti na počtu obyvatel zákonem určené rozmezí počtu zastupitelů (viz. Tabulka 1 níže) s přihlédnutím na velikost územního obvodu si nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích, zastupitelstvo městyse zvolí počet zastupitelů na dané volební období a stanovení oznámí do 2 dnů na úřední desce úřadu městyse.¹³

Tabulka 1

Kategorie	Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
I.	Do 500 obyvatel	5 až 15 členů
II.	Od 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
III.	Od 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
IV.	Od 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
V.	Nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
VI.	Nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb.

2.2.2 Rada městyse

Rada je z hlediska svých pravomocí nejdůležitějším orgánem městyse. Zákon převádí na radu obce značné rozhodovací pravomoci a garantuje jí celkovou nebo omezenou jurisdikci nad rozhodnutími týkajícími se záležitostí, které nebyly ze zákona určeny zastupitelstvu, nebo si je zastupitelstvo nevyhradilo. Rada městyse připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva městyse a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radu tvoří starosta, místostarosta případně místostarostové a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva městyse. Rada se ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu. Počet členů rady městyse je lichý a činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva městyse.¹⁴

¹³ § 67-68 zákona č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ § 99-102 zákona č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Podle Balíka má zastupitelské křeslo spojené s mandátem v radě rozhodující význam. Dále zmiňuje, že pokud zvolená strana neobsadí post starosty, místopředsedy nebo dalších členů rady, ztrácí tím významný vliv na celé samosprávě.¹⁵

Tam, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů, se rada obce nevolí a její pravomoci jsou vykonávány starostou nebo zastupitelstvem obce. Rada městyse má mimo jiné za úkol zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávat nařízení městyse, projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva městyse, stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce.¹⁶

2.2.3 Starosta městyse

Starosta reprezentuje městys ve vnějších vztazích, což ale v žádném případě neznamená, že má pravomoc činit samostatná rozhodnutí v záležitostech, které patří do samostatné pravomoci orgánů městyse. Podobně jako radu městyse jej volí ze svých řad zastupitelstvo, a jemu je starosta také za výkon své funkce odpovědný. O většině těchto témat je rozhodováno společně, zastupitelstvem městyse a radou městyse, pokud se nejedná o obec, která nemá radu. Naproti tomu ve vztahu k radě městyse zákon uděluje starostovi jednu velmi důležitou pravomoc. Pokud posoudí starosta jakékoliv rozhodnutí rady městyse jako nesprávné, může pozastavit jeho účinnost a předat danou záležitost zastupitelstvu městyse na jeho dalším zasedání. Starosta se společně s dalším členem rady podepisuje pod obecní právní předpisy a rozhodnutí zastupitelstva městyse a rady městyse jejich podpisy jen potvrzují již schválené nebo přijaté usnesení.¹⁷

2.2.4 Další orgány městyse

Zastupitelstvo může ze své pravomoci zřizovat výbory jako iniciativní a kontrolní orgány. Svá stanoviska a návrhy předkládají výbory zastupitelstvu městyse. Ze zákona musí zastupitelstvo vždy zřizovat finanční a kontrolní výbor, které musí být nejméně tříčlenné. Jejich členy nemohou být starosta, místopředseda ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na úřadu městyse.

¹⁵ BALÍK, S. *Modely exekutivních koalic na komunální úrovni*. s. 26.

¹⁶ § 99-102 zákona č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ § 103-108 zákona č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky městyse, zastupitelstvo může výbory pověřovat dalšími úkoly.

Kontrolní výbor dohlíží na plnění usnesení zastupitelstva městyse a rady městyse a má za úkol kontrolovat dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti.

Obec, na jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů tohoto výboru.¹⁸

¹⁸ § 117-121 zákona č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

2.3 Lokální politické systémy

Komunální politika je nejnižší úrovní politického systému České republiky. V mnoha ohledech se od parlamentní politiky liší a snaha o její zobecňování platné pro celou oblast komunální politiky není dost dobře možné, jak uvádí Jüptner: „*Při bližším pohledu na komunální politiku docházíme k závěru, že tato úroveň politického systému nevykazuje jednotné rysy a nelze ji tedy zkoumat jako jeden celek - jedná se o tisíce nezávislých mikrovševů.*“¹⁹ Fiala potvrzuje tuto myšlenku vyjádřením, že komunální politika má tolik tváří, kolik je v zemi obcí.²⁰ Dále Jüptner pro hledání shodných charakteristik lokálních systémů, zmiňuje tři základní skupiny faktorů Velikost obce, Technické faktory a politickou kulturu.²¹ Za nutné pokládá zejména rozdělení komunálních politických systémů do čtyř odlišných skupin podle velikosti obce, čímž miní počet obyvatel.

Městys Křemže s 2717 obyvateli spadá mezi obce menší střední velikosti. Takové obce stanovuje velikostním intervalem 1701 – 9000 obyvatel. Politické spektrum menších středních obcí definuje kategorii, kde se láme poměr sil mezi jednotlivými nezávislými kandidáty a místními stranami, kam Jüptner počítá nejen strany politické, ale i lokální sdružení nezávislých. Pak podle autora platí, že se vzrůstající velikostí obcí v tomto rozmezí začínají politicky příslušní kandidáti místních stran porážet své nezávislé kolegy. Zároveň se také s rostoucím počtem obyvatel přestávají objevovat kandidující jednotlivci.²²

Počet politických stran, jež působí v obci je nepochybně závislý na velikosti obce. V průměru zde kandiduje pět politických subjektů. Kromě parlamentních politických stran se zde objevují i tzv. regionálně - komunální strany, přesto jsou však členové politických stran převážně bezpartijní.²³ Což potvrzuje Jüptner tezí, že stranické politické kandidátní listiny jsou složeny z určité malé skupiny politických aktivistů tzv. jádra a zbytek kandidátky tvoří tzv. křoví představující kandidáty na spodních místech listiny, kteří nemají velký zájem na získání křesla zastupitelstvu, avšak jejich funkce zaplnění

¹⁹ JÜPTNER, P. *Komunální koalice a politické modely*. s. 82

²⁰ FIALA, P. *O komunálních volbách a komunální politice*. s. 3

²¹ JÜPTNER, P. *Konfrontace teorie koalic s lokální politikou*. s. 110

²² JÜPTNER, P. *Komunální koalice a politické modely*. s. 87

²³ ČMEJREK, J. *Lokální a regionální politické stranictví v ČR*. s. 277-278

kandidátní listiny spočívá ve volebním systému komunálních voleb, který zvýhodňuje listiny s maximálním počtem kandidátů.²⁴

2.3.1 Politické strany a hnutí

Politické strany či hnutí a jejich koalice nemusí pro kandidaturu v jednotlivých zastupitelstvech splňovat žádnou další podmínku, samozřejmě kromě předpokladu, že jsou oficiální formou registrovány, pak získávají registraci kandidátní listiny automaticky. Pro takovéto strany a hnutí dále platí, že na jejich kandidátní listině nemusí být ani jedna osoba s politickou příslušností k dané straně, či hnutí.²⁵

2.3.2 Nezávislí

První formou nezávislých jsou jednotliví nezávislí kandidáti. Ti kandidují sami za sebe, nejčastěji v nejmenších obcích, které tvoří radu. S touto formou kandidatury se v Křemži nesetkáváme, proto se zaměřuji na druhou formou, jež jsou sdružení nezávislých kandidátů.

„Početné zastoupení nezávislých kandidátů a jejich sdružení je charakteristickým rysem politické scény na obecní úrovni. V nejmenších obcích nezávislí a jejich sdružení představují jedinou formu politického zapojení, ve větších obcích pak doplňují stranické spektrum, často působí i na kandidátkách parlamentních politických stran.“²⁶

Nezávislí se tedy v lokální politice uplatňují nejen samostatně či v rámci sdružení nezávislých kandidátů, ale do značné míry i na kandidátkách velkých stran známých z parlamentu. Někdy se jejich nezávislost na politických stranách může projevit jako výhoda při povolebních koaličních jednáních. Čmejrek zmiňuje kupříkladu situaci v Novém Městě nad Metují, kde byl po celá léta starostou nezávislý politik, kandidující za ODS. Starostou se stal i po komunálních volbách v roce 1998 a spolu s ním byl místostarostou jmenován další nezávislý, který kandidoval na KDU-ČSL.²⁷

²⁴ JÜPTNER, P. *Konfrontace teorie koalic s lokální politikou*. s. 112

²⁵ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. s. 90

²⁶ ČMEJREK, J. *Lokální a regionální politické stranictví v ČR*. s. 277

²⁷ ČMEJREK, J. *Lokální a regionální politické stranictví v ČR*. s. 278

2.4 Komunální koalice

„V prostředí multipartistických systémů a volebních systémů poměrného zastoupení je situace, kdy nadpoloviční většinou hlasů disponuje jediná politická strana, výjimečná. Obvykle je k tomu nutné uzavřít spojenectví – koalici – minimálně dvou stran. A právě způsob tohoto uzavírání, jeho logika, taktiky, motivy a preference stojí od poloviny dvacátého století v centru pozornosti politické vědy.“²⁸ Říhová k tomu dodává, že vytváření koalic je logickým vyústěním předpokladu, že se každý subjekt snaží maximalizovat volební zisk s co nejnižšími ztrátami, pro zajištění potřebné legislativní většiny kvůli prosazení návrhů zákonů připravených radou městyse.²⁹

Charakter koalic vzniklých v komunálním politickém systému je velmi proměnlivý, k jeho zkoumání a vyvozování závěrů v prostředí České republiky je potřeba Balíkovy typologie aplikovatelné na komunální úroveň³⁰ a Jüptnerovy vypořádaných spojitostí politických modelů v rámci stanovených skupin dle velikostního rozdělení obcí.³¹

2.4.1 Typologie koalic na komunální úrovni dle Stanislava Balíka

Stávající typologie dle Balíka směřovala kritéria mechanická a ideová, proto vypracoval typologii novou, která obě kritéria rozlišila a rozčlenila širokou, vnitřně nekonzistentní skupinu koalic označovaných do té doby jako velké. Oproti klasické teorii koalic, která uvádí dva hlavní druhy nazývané koalice minimální vítězné a velké, Balík tyto druhy koalic označuje za třídy a později přejmenuje velké koalice na „nadměrné“. Třídní rozdělení je založeno na počtu mandátů získaných pro legislativní většinu. Obě třídy pak zahrnují ještě několik typů, které jsou založené, jak na počtu mandátů, tak na ideologii. Třída minimální vítězné koalice tak zahrnuje tři typy, přičemž jeden z nich má společný se třídou nadměrné koalice, která tak spojuje pět typů politického spojenectví.^{32,33}

Takto Balík definuje jednotlivé typy koalic. „*Minimální vítězná ideologicky propojená koalice má právě tolik členských subjektů, příp. mandátů, kolik je zapotřebí k*

²⁸ BALÍK, S. *Radniční koalice po komunálních volbách 2006 ve čtyřech okresech České republiky*. s. 18

²⁹ ŘÍCHOVÁ, B. *Přehled moderních politologických teorií*. s. 105-121

³⁰ BALÍK, S. *Modely exekutivních koalic na komunální úrovni*. s. 26-39

³¹ JÜPTNER, P. *Komunální koalice a politické modely*. s. 83-96

³² BALÍK, S. *Radniční koalice po komunálních volbách 2006 ve čtyřech okresech České republiky*. s. 18-19

³³ BALÍK, S. *Typologie exekutivních koalic v Českém prostředí*. s. 54-57

většině, a její členové k sobě mají ideově blízko.³⁴ Ztráta jednoho člena pak znamená ztrátu většiny. Balík ještě dodává: „Z pohledu teorie racionální volby je tak nejlogičtější řešením povolební situace. Aktéři, kteří tuto koalici vytvářejí, maximalizují politický vliv za vynaložení co nejmenší energie. Současně zřejmě nejvíc podporuje soutěživost stranického systému.“³⁵

Dalším zmíněným typem je: „Minimální vítězná ideologicky nepropojená koalice, kterou tvoří subjekty z opačných částí politického spektra, resp. která vylučuje alespoň jeden subjekt umístěný na ideovém spektru mezi dvěma členy koalice.“³⁶

Takto formuluje Balík tzv. velkou koalici. „V odborném i společenském diskursu je termín velká koalice již dávno užíván pro spojení dvou stran, jež bývají dominantními, ideově protikladnými aktéry, kteří do svého spojení již nemusí přibírat další partnery. Pro specifčnost tohoto spojení je vyčleněn jako zvláštní typ, který jako jediný může být přiřazen k oběma třídám – jak k minimální vítězné koalici, tak ke koalici nadměrné.“³⁷

Dalšími dvěma typy definovanými Balíkem jsou nadměrná ideově propojená koalice a nadměrná ideově nepropojená koalice. Pro které platí, že součet jejich členů je minimálně o jeden vyšší než počet potřebný k zastupitelské většině. Přičemž si odporují v nutnosti ideové blízkosti či vzdálenosti jejich členů.³⁸ Druhá zmíněná koalice se vyskytuje jen výjimečně navíc, jak udává autor: „Tento typ se nachází na těsném pomezí koalic širokých a velkých, takže mnohdy je obtížné rozhodnout se pro konkrétní typ.“³⁹

Široká koalice bývá žurnalisty označována jako duhová koalice, která vzniká tak, že se spojí téměř všechny relevantní politické síly a z ideologických důvodů vyřadí jednoho relevantního politického partnera. Balík dále poukazuje na fakt, že takovou stranou bývá subjekt z okraje politického spektra. Je známo, že se fenoménem širokých koalic lze setkat na komunální úrovni ve formě širokých koalic zaměřených proti straně bývalého starosty či přímo proti jeho osobě.⁴⁰

³⁴ S. BALÍK, S. *Radniční koalice po komunálních volbách 2006 ve čtyřech okresech České republiky*. s. 19

³⁵ BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností*. s. 43

³⁶ BALÍK, S. cit. 34 s. 19

³⁷ BALÍK, S. *Radniční koalice po komunálních volbách 2006 ve čtyřech okresech České republiky*. s. 19

³⁸ Tamtéž, s. 20

³⁹ BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností*. s. 45

⁴⁰ BALÍK, S. cit. 34, s. 20

Posledním typem ze třídy nadměrných je koalice všestranná, která je dle Balíka tvořena všemi zvolenými členy, přičemž ani jeden z nich nedeklaruje svojí opozici.⁴¹

Mimo výše uvedené typy koalic definuje Balík ještě takzvané jednobarevné rady a menšinové vlády, které je třeba je zmínit. „*Jednobarevná rada vzniká v legislativních sborech, v nichž jedna politická síla disponuje nadpoloviční většinou mandátů. Exekutivní orgán obsadí výhradně svými členy a nepustí do něj představitele žádného jiného uskupení.*“⁴² Přestože, pravděpodobnost vzniku takové jednobarevné rady v prostředí poměrného volebního systému není vůbec vysoká, lze takové uspořádání zaznamenat, vzhledem k logice věci, že vznik jednobarevných rad odpovídá snaze politického subjektu maximalizovat volební zisk s co nejnižšími ztrátami.⁴³

Menšinové vlády spoléhají na podporu dalších sil, při volbě rady je totiž potřeba nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva a tak nemohou prosadit vznik rady svépomocí.⁴⁴

Nakonec ovšem dochází Balík k závěru, že nelze jednoznačně určit souvislost typu koalice s velikostí obce s výjimkou minimální vítězné ideově propojené koalice.⁴⁵

2.4.2 Lokální koalice dle Petra Jüptnera

V případové studii Jüptner vyslovuje myšlenku, že: „*V popisovaných menších středních obcích získávají koalice nezřídka podobu uzavřené a neformální velké koalice, ve které existuje nepsané vymezení sfér vlivu, a jednotliví aktéři proti sobě neútočí, aby se z této "velké rodiny" nevyřadili.*“⁴⁶ Z dalšího zkoumání vyplývá fakt, že v menších středních obcích se zpravidla setkáváme s koalicemi širokými popřípadě velkými. Za charakteristickou vlastnost takových obcí považuje Jüptner proměnlivost povahy koalic i soutěživosti systému v jednotlivých volebních periodách, ale i v průběhu jednotlivých volebních období. V situaci po volbách se často ustanovuje velká či minimální vítězná koalice, avšak v průběhu volebního období se koalice může transformovat na koalici širokou. Jüptner dále zmiňuje, že vzniklé koalice mívají podobu spíše neformální, sjednané

⁴¹ BALÍK, S. *Radniční koalice po komunálních volbách 2006 ve čtyřech okresech České republiky*. s. 20

⁴² BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. s. 189

⁴³ BALÍK, S. *Typologie exekutivních koalic v Českém prostředí*. s. 64-65

⁴⁴ Tamtéž, s. 189

⁴⁵ BALÍK, S. *Typologie exekutivních koalic v Českém prostředí*. s. 64-65

⁴⁶ JÜPTNER, P. *Komunální koalice a politické modely*. s. 91

na základě osobních sympatií a uznání. Vzniklé exekutivní koalice se často redukují na povolební obsazení křesel uvolněných zastupitelů a městských radních.⁴⁷

Termín koalice a opozice se na úrovni malých středních obcí vyskytuje zřídka. „V soutěživých systémech obcí této velikosti poskytují opoziční strany exekutivním koalicím nezřídka tichou podporu a pojem opozice tak označuje spíše politická seskupení mimo exekutivní koalici než představitele lokálně alternativního programu.“⁴⁸

⁴⁷ JÜPTNER, P. *Konfrontace teorie koalic s lokální politikou*. s. 114

⁴⁸ JÜPTNER, P. *Komunální koalice a politické modely*. s. 91

3 Sociálně-ekonomická charakteristika městyse

3.1 Poloha Křemže

Městys je typ obce velikostně a významově stojící mezi městem a vsí. Křemže leží v bývalém okrese Český Krumlov, spadá do Jihočeského kraje. „*Obec Křemže se rozkládá v širokém údolí mezi Blanským lesem s nejvyšší horou Kletí (1084 m n.m.) a Haberským pohorím s Klukem (741 mn. m.) na levém břehu Křemežského potoka. Katastr celé obce měří 2685 ha. K obci Křemže patří tyto osady či vsi: Chlum, Loučej, Lhotka, Chlumeček, Stupná, Vinná, Chmelná, Bohouškovice, Mříč a rozhledna na Kletí.*“⁴⁹

3.2 Historie

První zmínka o Křemži, jako městyse, či městečku je dokladována z roku 1545 z doby Castoralů. Oficiální změny statutu se Křemže dočkala roku 1863, kdy byla vyhláškou místodržitelství ze dne 13. prosince 1863 číslo 72309 vesnice povýšena na městys.⁵⁰ Sám historik František Nejedlý se na webových stránkách Křemže v sekci historie obce zmiňuje o roce 1863, jako o roce, kdy se Křemže stala městysem.⁵¹

Tento titul Křemži dále náležel i po komunistickém převratu v únoru 1948 a vyhlášení nové ústavy ze dne 9. května 1948, která zrušila dosavadní samosprávu a dala vzniknout místním, okresním a krajským národním výborům, jakožto vykonavatele státní moci a strážce práv a svobod lidu. Křemže o možnost užívání titulu přišla přijetím zákona o národních výborech z roku 1954. Tento stav setrval ještě šestnáct let po revoluci. Na základě novely zákona o obcích a obecním zřízení je od roku 2006 možné požádat o znovu přidělení titulu městys. Křemže se tak na základě žádosti zastupitelstva stává, dle Rozhodnutí č. 13⁵² někdejšího předsedy Poslanecké sněmovny Miloslava Vlčka, ke dni 1. prosince 2006 opět městysem.

⁴⁹ Současnost - Oficiální stránky Městysu Křemže. [online].: <http://www.kremze.cz/mestys/o-obci-1/soucasnost/>

⁵⁰ NOVÁK, J., *Farnost a obec Křemže v letech 1885 – 1920 : diplomová práce (Ing.)*. s. 23 Autor vychází z díla Františka Nejedlého s názvem: *Z dějin Křemežska*

⁵¹ Historie - Oficiální stránky Městysu Křemže. [online].: <http://www.kremze.cz/mestys/o-obci-1/historie/>

⁵² Rozhodnutí č. 13 předsedy Poslanecké sněmovny, k stanovení obcí městy a městyse, ze dne 10. listopadu 2006

3.3 Počet obyvatel

Celkový počet obyvatel, dle konečných výsledků sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 je 2716. Oproti sčítání lidů v roce 2001, kdy byl počet obyvatel 2488. Což je mezi dekadový přírůstek obyvatel o 228 lidí. Důležité je zmínit fakt, že všech 2716 lidí nebydlí pouze v obci Křemže, ba naopak se tento počet rozprostírá po celém katastru městyse, který zahrnuje bezmála devět malých vsí ke Křemži přilehlých.

Rozdělení rezidentů dle pohlaví je v městyse prakticky dokonale vyrovnané, k roku 2011 je mužů 1357 a žen 1359. V roce 2001 bylo zastoupení mužů a žen totožně vyrovnané, jen muži měli tenkrát převahu, konkrétně 1245 mužů ku 1243 ženám.⁵³

3.4 Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura je srovnatelná s věkovou pyramidou České republiky, jedná se o regresivní typ, čili jde o stárnoucí populaci bez široké základny mladých lidí, kdy v dlouhodobém horizontu dochází ke snižování počtu populace. Tento trend je v současné době charakteristický pro mnohé vyspělé země. Průměrný věk obyvatelstva městyse je 39,5 let, což je nižší průměr v porovnání s krajským průměrem 41 let.⁵⁴

3.5 Vzdělanostní struktura

Na základě porovnání dat z roku 2001 a 2011 je možné vyvodit následující závěry. Došlo k poklesu počtu obyvatel studujících výuční obory, ve prospěch vzrůstu počtu obyvatel studujících střední školy s maturitou, vyšší odborné školy a vysoké školy. Konkrétně došlo k vzrůstu počtu osob s maturitou nebo diplomem z vyšší odborné školy o 34% a počet rezidentů s diplomem z vysoké školy za 10 let stoupl o 68%.

3.6 Nezaměstnanost

Ekonomicky aktivních obyvatel je v obci 1388, procentuální poměr vzhledem k celkovému počtu obyvatel je 51,1% ekonomicky aktivních. V roce 2001 to bylo 52,2% a k roku 1991 hodnota činila 51,8%. Míra nezaměstnanosti činí v současné době přibližně 7%, což je lepší průměr v rámci ČR. To může být optimistická zpráva, ovšem v porovnání s předešlými lety, kdy v roce 2001 byla míra nezaměstnanosti 5,2% a v roce 1991 dokonce

⁵³ oficiální webové stránky Sčítání lidu, domů a bytů, <http://www.scitani.cz>

⁵⁴ Český statistický úřad, cszo.cz

2,1%, je patrný rostoucí trend míry nezaměstnanosti. Pracovní příležitosti, které jsou nabízeny v obci, nemohou pokrýt veškerou poptávku po práci. A tak většina obyvatel dojíždí za prací do nejbližších velkých měst, jako jsou Český Krumlov a České Budějovice. Produktivita obyvatel a výsledná nezaměstnanost je do určité míry ovlivněna sezónností vykonávaných prací, přičemž ekonomicky slabým obdobím je brána zima, neboť mnozí obyvatelé pracují v zemědělství či stavebnictví.

3.7 Národnost

K nějakým závěrům můžeme dojít pouze při porovnání všech tří sčítání lidí mezi lety 1991 a 2011. Obyvatel hlásících se k české národnosti prudce klesl v roce 2011, avšak počet rezidentů od roku 1991 stále stoupá. Jediný možný důvod je takový, že v referendu oproti dřívějším letem přes 600 občanů neuvedlo svou národnost. V roce 2001 neuvádělo národnost pouze 44 občanů a v roce 1991 se nevyjádřili pouze 3 lidé. Slovenské státní občanství mají dva lidé, polské jeden, ukrajinské šest lidí a vietnamské občanství má pět lidí. Ostatní mají české občanství. Zajímavý je ovšem fakt, že k romské národnosti se přihlásilo v roce 1991 šestnáct obyvatel a v následujících sčítáních v roce 2001 a 2011 se k romské národnosti již nepřihlásil nikdo. Což ovšem vůbec nevyovídá skutečnosti.

3.8 Náboženství

Zajímavá je pro mou práci determinace obyvatel podle náboženského vyznání. Pro sčítání lidu, domů a bytů odpověděla jedna čtvrtina dotazovaných, že jsou věřící, další čtvrtina je bez náboženské víry a zbylá polovina dotazovaných se k otázce náboženství nevyjádřila.

3.9 Občanská vybavenost

Ve městě je vybudovaná kanalizace, vodovod i plynovod. Nachází se zde zrekonstruovaná mateřská škola, jedna Základní škola a Základní umělecká škola, která zde má odloučené pracoviště, a jinak sídlí v Českém Krumlově. Sídlí zde hasičský sbor, s podporou dobrovolných hasičů. Místní hasiči se velkou mírou podílejí na kulturním vyžití obce, pořádají hasičský bál již 43. ročník, stavějí májku, vítají nadcházející žně, a podílejí se na přípravě Křemežského veletrhu. Také se starají o úklid obce nejen po veselkách, na jaře odklízejí posypový materiál z chodníků a vozovky, na podzim sbírají spadané listí a jednou do dvou let vypouští a odbahňují místní rybník, aby mohl být nadále

využíván jako veřejné koupaliště. V obci sídlí dvě soukromé ordinace praktického lékaře, dále soukromá stomatologické ordinace. Pak státní ordinace pro děti a dorost spojena s provozovnou lékárny. Svou stanicí tu má též státní policie, dále zde můžeme naléznout veřejnou knihovnu, poštu, kostel, sportovní budovu Sokolu, školní sportovní hřiště, dopravní hřiště pro děti, fotbalové hřiště místního týmu TJ Sokol Křemže, supermarket Coop na náměstí. V okolí městyse i v městyse samotném je množství ubytovacích a restauračních zařízení a to právě z důvodu nádherné okolní přírody. Nacházející se blízko chráněné krajinné oblasti Blanský les, také přírodní rezervace Klet' se svou rozhlednou. V obci se nacházejí restaurace, vinárny a malé rodinné penziony jako například Radniční restaurace na náměstí nebo Pension Čížkovec v přilehlé vsi Chlum. Obecní úřad vydává Měsíčník Křemžsko od roku 1990, redakční radou jsou sami zastupitelé, často se k palčivým otázkám vyjadřuje sám starosta. Spolu s hasičským sborem úřad městyse pořádá každoroční již 22. Křemežský veletrh. Původní význam akce nalákat do obce vystavovatele se pomalu vytrácí a z veletrhu se tak stává spíše další společenská sešlost.

4 Analýza lokálního politického systému

4.1 Samospráva Křemže

Do zastupitelstva městyse Křemže je voleno 15 členů. Je tomu tak už od prvních demokratických voleb, které proběhly ve dnech 23. a 24. listopadu 1990.

Místní radu městyse Křemže tvoří pět členů z řad zastupitelstva v čele se starostou. Od roku 1990 se na postu starosty v Křemži vystřídali pouze dvě osoby. V prvním a druhém demokratickém volebním období byl do roku 1998 starostou Miloslav Podhola kandidující nejprve za Občanské fórum a ve druhém období za ODS. Nástupcem Miloslava Podholy na postu starosty městyse se po volbách roku 1998 stal Ing. Josef Troup, který od té doby pravidelně získává nejvíce preferenčních hlasů na kandidátní listině. Po letošních komunálních volbách v roce 2014 byl zastupitelstvem, jakožto starosta, zvolen již v pátém volebním období za sebou.

V Křemži se objevuje situace, popsaná v kapitole 3.3.2 Nezávislí dle Čmejrk⁵⁵, kdy se starostou stal kandidát bez politické příslušnosti k navrhující straně, což platí, jak pro bývalého starostu Podholu, tak pro nynějšího starostu Troupa.

Zajímavostí je, že post místostarosty městyse je vykonáván po všechna volební období od roku 1990 Mgr. Janou Cipínovou, která tak setrvává ve funkci již sedmé volební období. Do funkce byla zvolena díky perfektní znalosti němčiny, neboť ta byla nutně potřebná při navazování přeshraniční spolupráce například s rakouským městem Krems an der Donau.⁵⁶

4.2 Politické subjekty

Tato podkapitola se zabývá politickými subjekty participujícími na dělbě moci v městyse Křemže, všem aktérům politického procesu je zde věnováno několik odstavců s jejich stručnou charakteristikou. Téměř každé volební období se na politické scéně v městyse objevovali nově zformované stany či hnutí. Obzvláště po revoluci v roce 1989 byl v ČR zaznamenán vznik mnoha stran v celé šíři politického spektra, mnohé z nich s

⁵⁵ ČMEJREK, J. *Lokální a regionální politické stranictví v ČR*. s. 278

⁵⁶ Bývalý zastupitel zmiňuje, že spolupráce neměla bohužel dlouhého trvání, neboť návštěva rakouské delegace téměř zruinovala obecní rozpočet.

jakou slávou vznikly, tak záhy zanikly, jiné se v dalších období transformovaly v subjekty, se kterými se setkáváme dodnes. V následující tabulce jsou zaneseny volené politické subjekty pro konkrétní volební období od roku 1994. Data pro volby 1990 v tabulce chybí, neboť získané informace o těchto volbách jsou pouze z ústních zdrojů. Přesto je pro pochopení následujícího vývoje nutné uvést, které strany se prvních voleb zúčastnily.

Prvním politickým subjektem bylo Občanské fórum, jehož členové v následujících volbách kandidovali za Občanskou demokratickou stranu (dále jen ODS).

Druhým subjektem byla Zemědělská strana, jejíž členové zformovali pro následující volební období Sdružení nezávislých kandidátů s pozdějším přívěskem Za Křemežsko krásnější (dále jen Za Křemežsko krásnější)

Třetí participující stranou byla koalice Křesťanská demokratická unie - Československá strana lidová (dále jen KDU-ČSL), která se účastnila každých následujících voleb.

Čtvrtým politickým subjektem byla další koalice Sdružení pro Republiku – Republikánská strana Československa (dále jen SPR-RSČ), která měla v obci své zastoupení pouze první a druhé volební období. Tato strana měla největší zastoupení politických příslušníků strany na kandidátní listině, v roce 1994 to bylo 11 příslušníků a 4 bez politické příslušnosti. Taková příslušnost členů ke straně na kandidátní listině se již neobjevila.

Poslední pátou partají je Strana demokratické levice, která také ve volbách 1998 již nefigurovala.

Tabulka 2

Volené strany	Roky voleb					
	1994	1998	2002	2006	2010	2014
KDU - ČSL	x	x	x	x	x	x
Strana demokratické levice	x	-	-	-	-	-
ODS	x	x	x	x	x	-
SPR-RSČ	x	-	-	-	-	-
Za Křemežsko krásnější	x	x	x	x	x	x
Pravý blok	-	-	x	x	-	-
Naše Křemežsko	-	-	-	-	x	x
Křemežsko – Náš domov	-	-	-	-	-	x
TOP 09	-	-	-	-	x	-

Zdroj: Volby.cz, vlastní zpracování

Nyní následuje charakteristika dalších stran či sdružení v chronologickém pořadí, tak jak se na politické scéně objevily.

V roce 2002 a 2006 v obci kandidovala strana Pravý blok, na jejíž kandidátní listině se objevilo pár členů bývalé strany SPR-RSČ.

Voleb 2010 se zúčastnilo nově zformované sdružení nezávislých kandidátů Naše Křemežsko, jež posbíralo některé členy z již fungujících stran a sdružení. Jedná se především o sdružení místních fotbalistů TJ Sokol Křemže.

Po vstupu strany TOP 09 na parlamentní scénu, nachází své zastoupení i v městyse, s podotknutím, že na kandidátní listině byl z patnácti možných jen jeden příslušníkem strany.

Vznik sdružení nezávislých kandidátů Křemežsko – Náš domov ve volbách 2014 je pevně spjat s nekandidaturou ODS ve zmíněných volbách, neboť jsou to právě bývalí členové kandidátní listiny ODS, kteří společně vytvořili samostatné SNK. Otázkou je, co tomu bylo příčinou. Odpověď lze pravděpodobně nalézt v neúspěšných prezidentských a parlamentních volbách 2013, kdy ODS zaznamenala velký propad.

Fakt, že v městyse chybí zastoupení tradičních stran ČSSD a KSČM je podle Čmejřka spíše výsadou malých obcí s počtem obyvatel menším než 2000, oproti středním obcím a velkým městům, kde stranické spektrum zahrnuje zpravidla všechny parlamentní strany. Čmejrek dále pro ilustraci uvádí obec Dolní Bukovsko v okrese České Budějovice, kde v komunálních volbách v letech 1998 a 2002 nezískala ČSSD ani jeden mandát. Ačkoli se to zdá být srovnatelné, zdání klame, jelikož v Křemži tato strana doposud nikdy nekandidovala.⁵⁷

⁵⁷ ČMEJREK, J. *Lokální a regionální politické stranictví v ČR*. s. 274-275

4.3 Charakteristika jednotlivých volebních období

Tato podkapitola zahrnuje všechna zkoumaná volební období, která jsou slovně charakterizována a doplněna grafem s procentuálními výsledky voleb a přerozdělení mandátů zvolených stran.

4.3.1 Porevoluční období 1990 -1998

Spojuji tyto dvě volební čtyřletky a nazývám je období porevoluční. Spojuje je především chaotická situace v novém prostředí způsobená demokratickou revolucí, jež otevřela pro českou republiku dveře do světa. Pro tuto dobu je typická uvolněná atmosféra ve všech společenských kruzích. Také to byla doba, kdy rostly nové strany a hnutí jako houby po dešti. A v Křemži je s tímto období spojován především starosta Podhola. Bývalý zastupitel vzpomíná, že po prvních volbách a opadnutí euforie ze sametové revoluce, vznikají první problémy, zastupitelstvo je roztržštěné, tvoří jej pět stran ideově se pohybujících v celé šíři politického spektra.

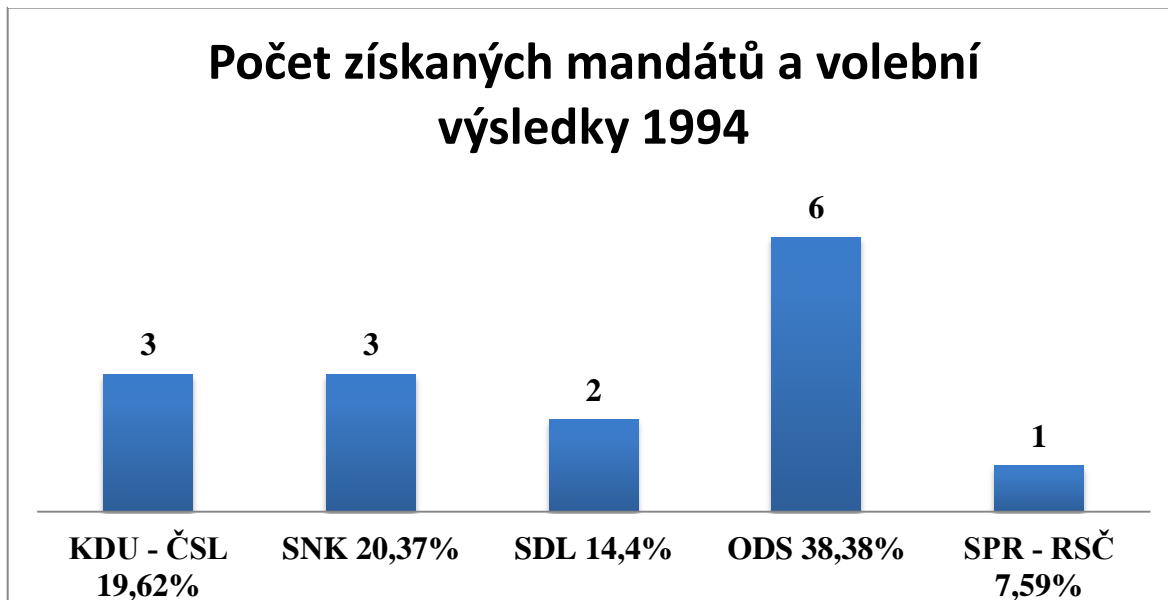
Bývalý zastupitel hovoří o kalení vod v zastupitelstvu krajně pravicové Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa, dále zmiňuje, že s nimi byly stále nějaké rozbroje a vše to začalo jejich odporem ke zvolení starosty Podholy, o kterém prohlašovali, že je to bývalý komunista, který po revoluci jen svlékl rudý kabát a vlezl do modrého, zde je potřeba podotknout, že Podhola kandidoval za ODS bez politické příslušnosti a ve volbách získal druhý nejvyšší počet preferenčních hlasů.

Je také potřeba zmínit, že v tomto období měla v zastupitelstvu své mandáty strana demokratické levice, za kterou kandidovali bývalí příslušníci komunistické strany. Po volbách 1994 se atmosféra v zastupitelstvu pomalu stávala dýchatelnější a její členové si pomalu začali uvědomovat, že osočováním a napadáním se navzájem pouze škodí obci a sami sobě. Plánský zmiňuje heslo přízvučné pro tuto dobu, zastupitelstvo se shodlo na tom, že bude pro obec nejlepší, když se její zastupitelé přestanou vracet k tomu, co bylo a kdo s kým a jak sympatizoval a nebudou se dále domlouvat za zády a hrát si na vysokou politiku, neboť byli zvoleni pro zajištění dobro obce.

Pro další pokračování je nutné zmínit, že v té době působil budoucí starosta ing. Josef Troup jako vedoucí na lokálním stavebním úřadě. V té době oblība a hlavně publicita vůči jeho osobě rapidně stoupá, protože kdokoli v celém okolí cokoli stavěl, musel za ing.

Troupem pro stavební povolení. Tento fakt uvedl do pohybu události, jež předcházeli následným volbám v roce 1998.

Graf 1

Zdroj: Volby.cz

Po volbách 1994 se ustanovila široká koalice, jejímž objektem negativního vymezení se stala krajně pravicová SPR-RSČ působící neustálé rozepře v zastupitelstvu. Balík uvádí, že se tento koalice se často formuje na odpor či nesouhlas například s bývalým starostou obce. V tomto případě se nejednalo o bývalého starostu, ale o krajně pravicovou stranu, která svým chováním v zastupitelstvu donutila ostatní participující subjekty spojit se proti nim.

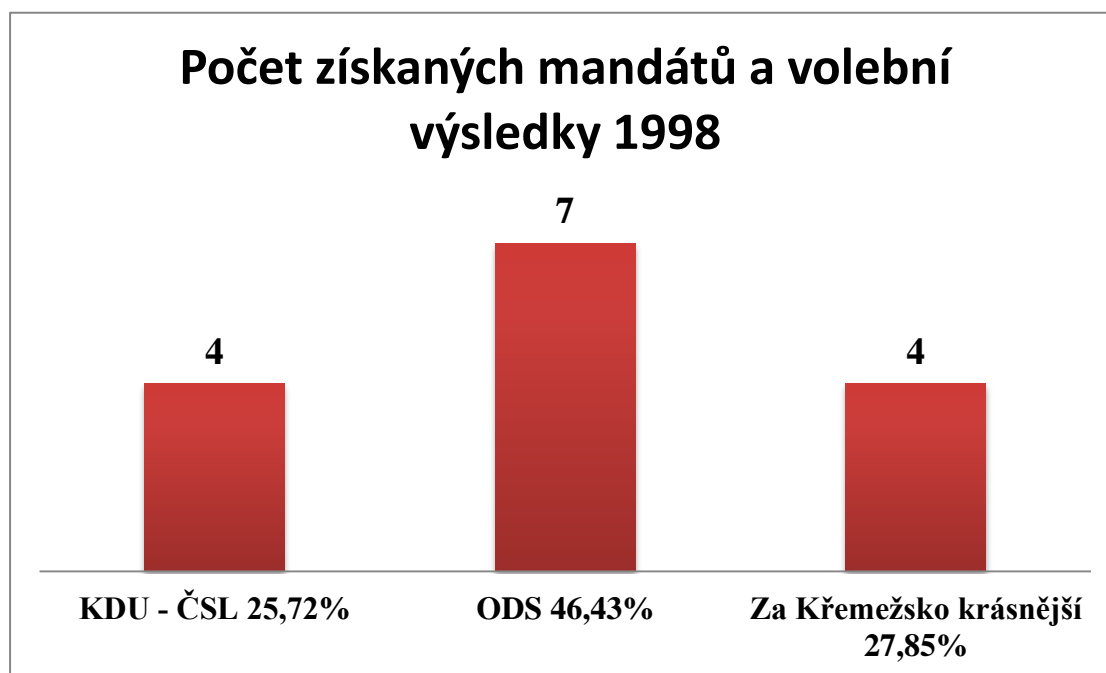
Mohlo se také ovšem jednat o koalici nadměrnou. Což by dokazovalo složení rady obce se starostou Podholou, místostarostkou Mgr. Cipínová z ODS a zbylými třemi radními se stali Mejzlík (ODS), MUDr. Šimek (KDU-ČSL) a Vítková (SNK Za Křemežsko krásnější)

4.3.2 Období změn 1998 - 2002

Volby vyhrála ODS s téměř 50% hlasů. Získali tak sedm mandátů v patnácti možných. Lokální stavební úřad byl zrušen a přesunut na vyšší správní celek, tedy okres. A kdosi tenkrát nabídl panu Troupovi, ať s nimi kandiduje ve volbách, se slovy, že ho všichni v okolí znají a váží si jej. Troup na to přistoupil a bylo z toho jednoznačné vítězství, v průměru měl o 350 preferenčních hlasů víc než kterýkoli jiný zvolený zastupitel.

Údajně se celé zastupitelstvo shodlo na tom, že by se starostou měl stát právě ing. Troup ať už za svou svědomitě odváděnou práci na stavebním úřadě, či vzali v potaz fakt, že jej upřednostnilo tolik voličů. Není jisté, který faktor zvolení starosty ovlivnil, ovšem faktem je, že ODS stačil jeden sympatizant z řad zbylých dvou stran k získání potřebné převahy pro volbu starosty a rady. Složení rady ovšem opět vypovídá o tom, že se jednalo o kolektivní konjunkci, neboť z usnesení vznikla rada složená z příslušníků všech tří politických subjektů.

Graf 2

Zdroj: Volby.cz

Nedošlo pouze ke změně starosty, nýbrž obměnili se i zbylí tři radní. Na postu starosty se usadil ing. Troup, místostarostkou se tradičně stala mgr. Cipínová, radního Mejzlíka z ODS vystřídal jeho kolega Koudelka. Doktor Šimek (KDU-ČSL) byl obměněn

za svou kolegyni Václavu Bartošovou. Paní Vítkovou na postu vystřídal Otto Šandera též ze sdružení nezávislých Za Křemežsko krásnější. Zástupci ODS se v radě od těchto voleb již nezměnili.

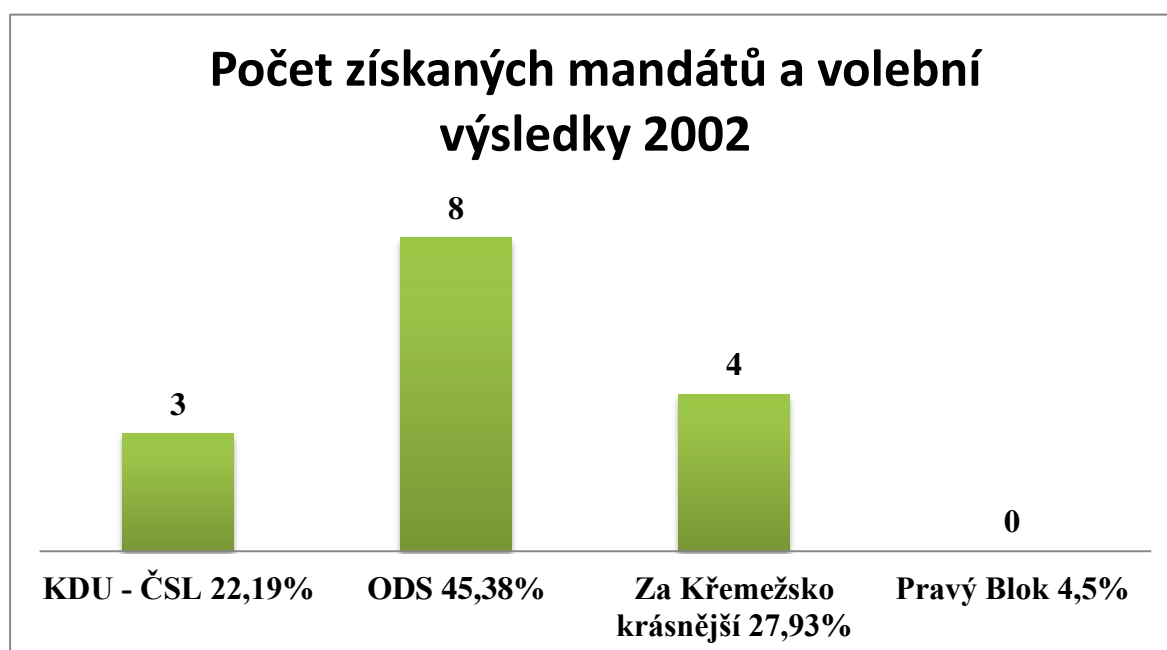
Nově zvolený starosta se okamžitě nechal slyšet, nebudeme si tu vymýšlet kdovíjaké spojenectví, či kout pikle, jak tomu bylo v předešlých obdobích. A pojďme vést takovou politiku, kde bude mít každý prostor vyjádřit svůj názor a dáme tak průchod svobodě. Dále prohlašoval, že není žádným politikem, a že když zastával svou pozici na stavebním úřadě, snažil se dělat to nejlepší pro lidi a v této nově nabitě funkci v tomto přístupu hodlá pokračovat.

Tyto události dali vzniknout všestrannému přístupu zastupitelů k obecní politice. Tento způsob se pravděpodobně osvědčil, neboť následné volby nevykazovali známky nespokojenosti občanů obce.

4.3.3 Období jednobarevné vlády 2002 - 2006

Po období kdy ODS v zastupitelstvu potřebovala jen jeden hlas, použijeme-li terminologii známou z poslanecké sněmovny „přeběhlíka“ navíc k usnášení se ve věci návrhů rady. Přišly volby 2002 a k třem kandidátním stranám se připojilo hnutí Pravý blok, které ovšem nezískalo potřebnou podporu voličů k získání mandátu v zastupitelstvu, důvodem tomu bylo, že plně neobsadili kandidátní listinu a získaný přepočítaný počet hlasů byl tudíž krácen, ve prospěch primárně vítězných stran.

Graf 3

Zdroj: Volby.cz

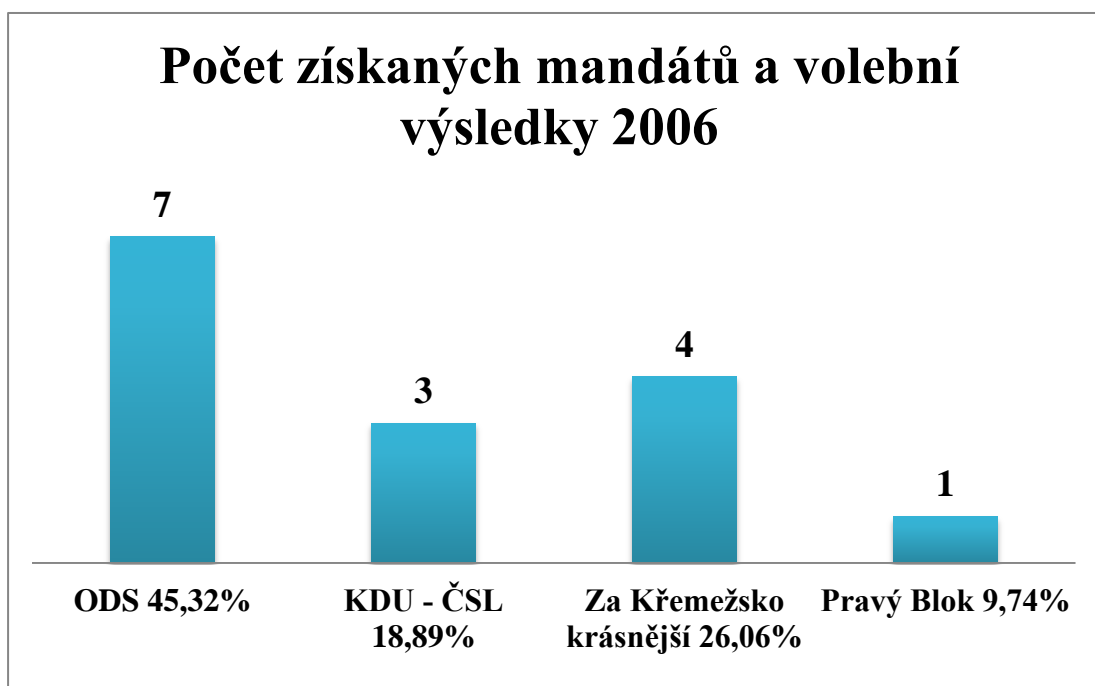
ODS tak získala potřebný osmý mandát v zastupitelstvu, aby jí stačili pouze její vlastní členové k získání legislativní většiny. Podle Balíka by strana využila této převahy a doplnila radu obce pouze svými zastupiteli a vznikla by tak na základě jednobarevné vlády zastupitelstva, jednobarevná rada.

Ačkoli k tomu měla ODS příležitost, držela se původních idejí o všestranné vládnoucí koalici. Což opět dokazuje složení rady obce. Jak bylo zmíněno v předešlém volebním období, radní za ODS zůstali stejní, tedy starosta Troup, místostarostka Cipínová a radní Koudelka, Za Křemežsko krásnější opět Otto Šandera a Václavu Bartošovou vystřídal ing. Petr Ježek za KDU-ČSL. Do exekutivního orgánu rady byli opět přizváni členové všech tří stranických subjektů.

4.3.4 Období vzdoru a stmelení 2006 - 2010

Po těchto volbách nastala situace, kdy mandát, původně patřící KDU-ČSL (volby 1998), který připadl ODS (volby 2002) zajišťující straně možnost vytvoření jednobarevné rady, v tomto volebním období získalo hnutí Pravý blok, neboť již zaplnilo všech 15 pozic na kandidátní listině, a tak již o získané hlasy nepřišlo.

Graf 4

Zdroj: Volby.cz

Za PB se k mandátu dostal František Hrubeš, který ovšem z důvodů dojíždění do obce volební blok nedokončil a po prvním roce mandát přenechal prvnímu náhradníkovi, kterým byl Jiří Kostúr, dle výpovědi bývalého zastupitele se jednalo o jakéhosi Pražáka, který v obci koupil dům a nezajímal se, když se řešilo něco, co se jej osobně nedotýkalo, naopak pokud se ho to dotýkalo, šel si tvrdě za svým bez kompromisů, a každou obhajobu svých názorů začínal slovy: „To já, když jsem seděl s HAVLEM ...“ Nakonec to volební období nedokončil, byl donucen odstoupit, či rezignoval z vlastní vůle, to zůstává otázkou.

V tomto období je charakteristickým znakem od všestranné koalice a vznik široké koalice vzhledem k nesouhlasu s dosavadním jednáním zastupitele za Pravý blok. Opakuje se tedy situace z porevolučního období, kdy se do opozice dostává člen krajně pravicové

strany. Také je nutné podotknout, že se na kandidátní listině Pravého Bloku objevilo několik jmen uchazečů, jež kandidovali ve volbách 1994 právě za SPR-RSČ.

Jinak rada městyse zůstala do posledního člena stejná jako v období předešlém. Jen pro přehlednost starosta Troup, místostarostka Cipínová, radní Koudelka (všichni ODS), Šandera (Za Křemežsko Krásnější) a Ježek (KDU-ČSL)

4.3.5 Období přerozdělení sil 2010 - 2014

Celostátní nevole vůči tradičním parlamentním stranám dorazila i do městyse. Vzniklo zde zastoupení parlamentní strany TOP 09 a nové sdružení nezávislých kandidátů Naše Křemežsko. Zahnující místní fotbalový tým, do zastupitelstva tak přibyly nové tváře trenér TJ Sokol Křemže Stanislav Neuberg a kapitán zmíněného týmu Jiří Reitinger a bývalý člen ODS Václav Anderle spolu s dalším hráčem. A další dva za TOP 09 jedním zastupitelem byl minulý radní Petr Ježek, jež změna politické strany stála v tomto období křeslo radního. Druhým zastupitelem za stranu TOP 09 byl ing. Martin Janda, který v předešlých obdobích kandidoval střídavě za Křemežsko krásnější později za ODS a nyní za zmiňovanou TOP 09.

Graf 5

Zdroj: Volby.cz

Rada městyse se pro toto období skládala ze starosty Troupa, místostarostky Cipínové (oba ODS), radní Šandera (Za Křemežsko krásnější), post Koudelky, kterého tentokrát voliči nezvolili do zastupitelstva, zabral Neuberg (Naše Křemežsko) a křeslo radního si též vyměnili Ježek (nyní TOP 09) s MUDR. Maškem (KDU-ČSL), který byl zvolen do zastupitelstva každé volební období mimo let 2006-2010, kdy vůbec nekandidoval.

Soudě podle složení rady, která zahrnuje čtyři volené strany z pěti, by se dalo spekulovat, zda nevznikla opět široká koalice sjednocená proti zastupitelům TOP 09. Bývalý zastupitel se k této situaci vyjádřil se slovy, že o žádné takové koalici nelze hovořit, neboť oba členové TOP 09 nejsou žádné nové tváře. Ježek se již v zastupitelstvu objevil a Janda pravidelně kandidoval za ODS, jen se na něj nikdy předtím nedostalo, ačkoli byl kolikrát prvním náhradníkem za stranu. Tito kandidáti změnili stranu, protože se lépe ztotožňovali s jejími myšlenkami. Jedním dechem dodává, že do rozhodování městyse byli zapojeni všichni členové zastupitelstva, aniž by se někdo z nich otevřeně hlásil k opozici.

4.3.6 Období nové éry 2014

Toto volební období je velmi čerstvé, existují tedy pouze prvotní informace o rozložení sil v zastupitelstvu a nově zvolená rada městyse. Došlo ovšem k zásadnímu zlomu na poli lokálních politických systémů. Po celé ty roky převahy ODS nad ostatními subjekty v těchto volbách strana již nekandiduje a s ní se do procesu nezapojila ani TOP 09. Navzdory tomu v městyse vzniklo nové sdružení nezávislých kandidátů Křemežsko – Náš domov, které bylo utvořeno z řad bývalých kandidátů ODS (8 bývalých členů, mezi něž patří i ing. Troup nebo Mgr. Cipínová), TOP 09 (bývalý zastupitel Petr Ježek) sdružení podpořil svou kandidaturou i bývalý starosta Miloslav Podhola.

Graf 6

Zdroj: Volby.cz

Zánik ODS v obci je pravděpodobně zapříčiněn propadem strany v prezidentských a následných parlamentních volbách. A vzhledem k faktu, že ve straně figurovalo pouze 6 příslušníků ODS, bylo asi jednodušší zformovat vlastní sdružení nezávislých kandidátů.

Radu městyse tvoří jako v předešlém období starosta Troup, místostarostka Cipínová s tou obměnou, že nyní jsou členy SNK Křemežsko – Náš domov, spolu s nimi radní Šandera (Za Křemežsko krásnější), Neuberg (Naše Křemežsko) a Mašek (KDU-ČSL). Ze sestavené rady, která zahrnuje všechny představitele zvolených stran, lze usuzovat, že toto

volební období se bude nést v duchu starostova přístupu a vznikne opět všestranná koalice.

Toto období je důležité pro zjištění celkového obrazu místní politiky, neboť došlo k finálnímu přerodu všech zúčastněných stran ve sdružení nezávislých kandidátů, kromě tradiční strany KDU-ČSL. Vzhledem k tomu, že tato strana má daleko větší počet politických příslušníků, oproti kandidátům bez politické příslušnosti. Nemyslím si, že by se měla v brzkých volbách též transformovat ve sdružení nezávislých kandidátů.

4.4 Charakter místní politiky 1990-2014

Existuje mnoho faktorů ovlivňujících charakter místní politiky. Charakter místní politiky může být chápán z mnoha úhlů pohledu.

Za prvé je nutné brát v potaz, že každé volební období je svým způsobem specifické, každé samo o sobě odráží profil lokální politiky, díky kterému je možné utvořit si celkový obraz fungování místní samosprávy. Charakter místní politiky s určitými spojitostmi by se též dal rozdělit na dvě období vládu starosty Podholy a starosty Troupa.

Navenek se místní zastupitelstvo za funkce ing. Troupa jako starosty, vydává za všestrannou koalici, nicméně v průběhu volebních období se objevily případy, kdy tomu až tak úplně nebylo a zastupitelstvo formovalo koalici širokou obzvláště za období starostování Miloslava Podholy.

Za druhé je nutné vnímat vztahy nejen mezi zvolenými politickými subjekty ale i mezi zastupiteli samotnými. Charakteristická pro městys je stálost volených zastupitelů asi platí fakt, jednou se osvědčíš, pokaždé jsi vítán. S tím je spojen i význam osobních vztahů a známostí jednotlivých zastupitelů vůči veřejnosti. Zde je nutné podotknout, pokud je osoba v městyse známá, čili nějakým způsobem vešla do povědomí veřejnosti, je pravděpodobné, že to za předpokladu kandidatury do zastupitelstva pozitivně ovlivní náklonost voličů.

Což dokazuje vítězství Ing. Josefa Troupa ve volbách 1998, neboť byl v městyse známou osobností díky funkci, kterou od revoluce vykonával na místním stavebním úřadě. Nebo fakt, o kterém mluví bývalý zastupitel. Jednou kývnul známému na záskok rozvozu jídla z místní závodní jídelny, ze kterého se nakonec vyklubala dvouletá praxe. Za ty dva roky rozvozil spoustu jídla mnoha zákazníkům. A v následných volbách si povšiml, že jeho osoba z patnáctého místa kandidátky, dosáhla na místo čtvrtého náhradníka.

Dá se říci, že místní politika, klade důraz zároveň na tradici, ale na druhou stranu je velice otevřená novým politickým partajím, které mohou do obce přinést očekávanou změnu. Další vlastností místní politiky je fakt, že poměr příslušnosti kandidátů na volebních listinách k jejím stranám je velmi malý kupříkladu zmiňovaná TOP 09 s jedním příslušníkem strany, ODS mívá jednu třetinu svých kandidátů příslušných straně.

Na základě zmiňované příslušnosti politických aktérů došlo k očekávatelnému přerodu z dob, kdy v zastupitelstvu seděli zástupci politických stran, k dobám, kdy jsou u vlády tři sdružení nezávislých a jedna politická strana. Tento vývoj se dal očekávat, vzhledem k takovému množství kandidátů bez politické příslušnosti ke stranám, jimiž byli navrženi.

Je zajímavé, že se v obci upřednostňují především pravicové strany. A jako protiváha k nim, nejsou obvyklé levicové strany ČSSD a KSČM, ale pravděpodobně právě sdružení nezávislých kandidátů, toto tvrzení je s rozparem vzhledem k poslednímu analyzovanému období neboť došlo k přerodu členů pravicové strany ODS ve sdružení nezávislých kandidátů Křemežsko - Náš domov.

Dalším charakterovým znakem je odraz socioekonomických ukazatelů obce na místní politice.

Jediná strana nepřetržitě participující na rozložení moci v obci je KDU-ČSL mající kandidátní listinu z poloviny obsazenou svými příslušníky. Pro stálost KDU-ČSL je potřeba zmínit, že v městyse je přibližně jedna čtvrtina zbožných obyvatel, kteří mohou upřednostňovat tuto stranu. K dobru strany pravděpodobně ještě přidává neměnnost kandidátů, vzhledem k faktu, že se na kandidátní listině opakuje v průběhu volebních období jedenáct jmen. Ke straně se členové spíše přidávají, a pokud odcházejí, je zjištěné, že se někteří později opět vrací.

Zastupitelstvo městyse je z velké části tvořeno vysokoškolsky vzdělanými lidmi, například v posledních dvou volebních obdobích jsou dvě třetiny zastupitelstva s vysokoškolským diplomem. Jde o faktor s největší pravděpodobností plynoucí z větší důvěry voliče v diplomovaného kandidáta, oproti nevystudovanému.

Určitou konfliktní linii.

Určitou konfliktní linii může představovat strukturalizace městyse, jelikož se skládá z největší obce Křemže a přibližně devíti dalších menších vsí. Pak může docházet k situaci, kdy existují zájmy obce Křemže, které mohou být v rozporu se zájmem některé z přilehlých osad či vsí.

Důkazem k tomu může být, jak zmiňuje jeden pamětník, návrh usnesení, které rozdělilo zastupitelstvo. Mnozí zastupitelé, pocházející právě z těch malých osad, se snaží chránit svoje zájmy, na rozdíl od Křemežských, kteří mají pocit, že se jich periferní problémy netýkají. Spor vznikl, když bývalý hamr získal nového majitele, majitel mlýn

oplotil a přerušil tak pradávnu spojnici mezi dvěma osadami. Mlýn sice patřil novému majiteli, ovšem cesta byla obecní. Pro nezáměr Křemežských se s tím dlouho nic nedělo a lidé si vyšlapali cestu podél plotu. Je to jeden z případů, kdy se zastupitelstvo rozdělilo podle osobního vztahu k návrhu. Zde se o problém zajímali dva zastupitelé z 15, problém se dotýkal osad, odkud oba pocházejí a kde žijí. Zprvu se o problém moc nezajímali, jak bylo již zmíněno, netýkal se přímo Křemže jako takové, ale přilehlých osad. Postupem projednávání, v rámci zmiňovaného přístupu jednotného kolektivu, došlo k řešení, že se vysype cesta nová. Než k tomu ovšem došlo, lidé si vychodili svou vlastní cestičku kolem mlýna.

Volených zástupců obce je 15. Tedy relativně vysoké číslo na to, aby se v každém volebním období objevovali ti samí zvolení kandidáti. Proto se pokusím vybrat ty zvolené zastupitele, kteří se na politické scéně obce Křemže objevují nejčastěji.

Tabulka 3

Jméno zastupitele	2002	2006	2010	2014
	strana/sdružení	strana/sdružení	strana/sdružení	strana/sdružení
Bartošová Václava	KDU-ČSL	KDU-ČSL	-	KDU-ČSL
Ježek Petr Ing.	KDU-ČSL	KDU-ČSL	TOP 09	KŘEMEŽSKO NÁŠ DOMOV -
Mašek Petr MUDr.	KDU-ČSL	-	KDU-ČSL	KDU-ČSL
Neuberg Stanislav Ing.	-	-	NAŠE KŘEMEŽSKO	NAŠE KŘEMEŽSKO
Reitinger Jiří	-	-	NAŠE KŘEMEŽSKO	NAŠE KŘEMEŽSKO
Bartošová Marcela	ODS - BEZPP	ODS - BEZPP	ODS - BEZPP	KŘEMEŽSKO NÁŠ DOMOV -
Cipínová Jana Mgr.	ODS	ODS	ODS	KŘEMEŽSKO NÁŠ DOMOV -
Troup Josef Ing.	ODS - BEZPP	ODS	ODS	KŘEMEŽSKO NÁŠ DOMOV -
Waldauf Stanislav RNDr.	ODS - BEZPP	ODS - BEZPP	ODS - BEZPP	KŘEMEŽSKO NÁŠ DOMOV -
Šandera Otta Ing.	ZA KŘEMEŽSKO KRÁSNĚJŠÍ	ZA KŘEMEŽSKO KRÁSNĚJŠÍ	ZA KŘEMEŽSKO KRÁSNĚJŠÍ	ZA KŘEMEŽSKO KRÁSNĚJŠÍ
Šestáková Marie	-	ZA KŘEMEŽSKO KRÁSNĚJŠÍ	ZA KŘEMEŽSKO KRÁSNĚJŠÍ	ZA KŘEMEŽSKO KRÁSNĚJŠÍ

Zdroj: Volby.cz, vlastní zpracování

Z tabulky lze zjistit následující trend, a to takový, že nejčastěji volení zastupitelé obce, jsou tací, kteří za svého působení nemění svou politickou příslušnost. Od roku 2002 má tedy obecní zastupitelstvo prakticky stálých osm členů, doplňovaných dalšími sedmi, kteří se volby od voleb různí. V posledních dvou zkoumaných obdobích se v zastupitelstvu objevilo jen pět nových zastupitelů doplněných deseti zastupiteli, kteří obsadili mandáty po vzoru předešlých období.

Mezi nejstálejších osoby Křemežské politiky patří jednoznačně již zmíněný Ing. Josef Troup, s ním Ing. Jana Cipínová, která zastává post místostarostky třetí volební období po sobě a ve volbách získává po panu Troupovi nejvíce preferenčních hlasů. Další politici, kteří se v zastupitelstvu objevují pravidelně od roku 1998, tvoří část obecní rady a obyvatelé městyse je ve volbách upřednostňují, jsou Ing. Otta Šandera, Ing. Petr Ježek nebo RNDr Stanislav Waldlauf, který se opakovaně objevuje ve finančním výboru městyse.

5 Závěr

Na základě poznatků nabytých při plnění dílčích cílů, je možné vyvození faktorů ovlivňujících charakter koaličních vztahů rámci rozhodovacího procesu. Dílčí cíle spočívali v charakterizování hlavních socioekonomických ukazatelů městyse a jejich vlivu na lokální politiku, dále v identifikaci lokálních politických subjektů a vyhodnocení jejich vzájemných vztahů, poté analyzování charakteru koaličních vztahů.

Vliv socioekonomických ukazatelů na fungování samosprávy městyse je spojen především s velikostí obce, která poukazuje na to, že většina politických aktérů jsou osobnosti známé celou širokou veřejností obce a voliči tyto osobnosti ve volbách upřednostňují. Což je vidět na příkladu místní rekordmanky Mgr. Jany Cipínové, která je na postu místostarostky již sedmé volební období v řadě. I případ starosty Josefa Troupa je výmluvný, od počátku kandidatury získává nejvíce preferenčních hlasů.

Z chování místních voličů lze také vytušit, že upřednostňují nejen kandidáty bez politické příslušnosti oproti příslušníkům stran, ale zároveň sdružení nezávislých kandidátů oproti politickým stranám, přičemž jedinou výjimku tvoří strana KDU-ČSL, jejíž síla tkví v široké základně věřících voličů.

Co se týče dílčího cíle analýzy vzájemných vztahů politických subjektů, bylo vyzorováno, že ke konfliktům dochází pouze zřídka. Pokud vznikaly nějaké rozpory mezi zastupiteli, jakože vznikali, nerozcházel se v názorech politických, neboť vztahy se nedají na této úrovni popisovat jako stranicky formální. Nýbrž se rozcházel případ od případu, záležíc na tom, koho a jak se daný návrh týkal. Ve volebních obdobích po revoluci se zastupitelstvo muselo vypořádat s osobními konflikty a slovním napadáním, jež bylo vyvoláno krajně pravicovými stranami resp. jejími členy. Vztahy mezi stranami zahrnutými všestrannou koalicí jsou vřelé, otevřené diskusi a založené na dlouholetých osobních vztazích nejen všech zastupitelů, ale i většiny kandidátů.

Příslušníci stranických subjektů jsou charakterističtí svou loajalitou ke svým stranám a setrvávají na kandidátních listinách oněch stran dlouhé roky. Pochopitelně byly zaznamenány také výjimky například ing. Petr Ježek, který kandidoval ve třech volebních obdobích pokaždé za jiný subjekt.

Svým způsobem může mít na tvorbě místní politiky podíl snaha některých zájmových skupin na prosazení svých cílů. Příkladem by mohlo být sdružení nezávislých kandidátů Naše Křemežsko, jež je tvořeno aktivními sportovci.

Z analýzy koaličních je možné vyvodit, že nelze s určitostí definovat zákonitosti ovlivňující charakter koaličních vztahů, které by se daly aplikovat na celé zkoumané období, proto bylo nutné analyzovat jednotlivá volební období zvlášť. Z rozboru jednotlivých období plyne následující závěr, že v městyse se formovaly především koalice všestranické případně široké.

Stanislav Balík poznamenává, že pokud vznikají široké koalice, bývá objektem jejich negativního vymezení nejen určitý politický proud, ale často i konkrétní osoba.

Analýza jednotlivých volebních období v Křemži poukazuje na volební období 1990 až 1994 resp. 1998, kdy vznikla široká koalice, která se spojila proti Straně pro Republiku – Republikánské straně Československa, nebo období 2006 až 2010, kdy se taková koalice zformovala proti jedinému zastupiteli Jiřímu Kostúrovi.

Petr Jüptner podotýká, že na úrovni menší střední obce není možné uvažovat o koaličních a opozičních vztazích, tak jak je známe z nejvyšší vládní úrovně, neboť povětšinou vznikají na neformální bázi. Analýza stanovisko bez uniformních koalic potvrzuje, neboť z ní vyplývá, že neformální všestranické koalice vznikly minimálně ve třech či čtyřech volebních obdobích s cílem udržet, co nejlepší osobní vztahy. Což je potvrzeno faktem, že ti zastupitelé, kteří nezískali post v radě městyse, nezřídka kdy vykonávají funkce ve finančním či kontrolním výboru, případně v redakční radě Křemežského měsíčníku, který úřad městyse vydává. Zajímavá je i zmínka bývalého zastupitele, který podotkl, že se zastupitelstvo pod starostou Josefem Troupem vydává za jeden kolektiv. Toto tvrzení potvrzuje chování Občanské demokratické strany v povolebním vyjednávání ve volebním období 2002 až 2006, kdy ODS získala legislativní většinu osmi mandátů a mohla zvolit jednobarevnou radu, tak nepostupovala a dala vzniknout radě se zastoupením všech participujících stran.

Závěrem je nutné vyslovit hlavní faktory ovlivňující charakter koaličních vztahů v rámci rozhodovacího procesu místní samosprávy, jedná se o politickou neangažovanost a nesoutěživost místních aktérů projevující se ochotou vytvořit politické prostředí, které do rozhodovacího procesu zapojuje všechny participující strany a sdružení po vzoru základních demokratických principů to vše pro dobro městyse a jeho rezidentů.

6 Použité zdroje

6.1 Knižní publikace a odborné články

BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. ISBN: 978-80-7325-144-4

BALÍK, S. *Komunální politika. Obce aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. s. 256. IBSN 978-80-247-2908-4

BALÍK, S. *Modely exekutivních koalic na komunální úrovni*. In DANČÁK, B. – FIALA, P. a HLOUŠEK, V., (eds.) *Evropeizace: Nové téma politologického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 26-39. ISBN: 80-210-3865-9

BALÍK, S. *Radniční koalice po komunálních volbách 2006 ve čtyřech okresech České republiky*. Středoevropské politické studie Ročník X, Číslo 1, s. 17-33

BALÍK, S. *Typologie exekutivních koalic v Českém prostředí*. In CABADA, L. a kol. *Koalice a koaliční vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 53-67. ISBN: 80-7380-004-7

Čmejrek, J. *Lokální a regionální politické stranictví v ČR*. In II. Kongres českých politologů, Praha-Suchdol 5. - 6. 9. 2003, Praha: Česká společnost pro politické vědy. s. 271-280. ISBN 80-902176-3-X.

JEŽEK, Josef a Pavel DRAHOVZAL. *PO VÍCE JAK 50 LETECH MOHOU OBCE ZÍSKAT TITUL MĚSTYS: Myšlenka znovuzavedení titulu Městys došla naplnění*. Informační servis: Zpravodaj Svazu měst a obcí ČR. 2006, roč. 14, č. 7. str. 6-8

JÜPTNER, P. *Česká komunální politika a její problémy*. Teze disertační práce, FSV Univerzity Karlovy, 2004.

JÜPTNER, P. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue. 2001, roč.4, č.2, s. 80-101

JÜPTNER, P. *Konfrontace teorie koalic s lokální politikou*. In CABADA, L. a kol. *Koalice a koaliční vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. s. 109-116. ISBN: 80-7380-004-7

NEJEDLÝ, F. *Z dějin Křemežska*. Č. Budějovice: Posekaný, 1994. 144 s

NOVÁK, Jaroslav. *Farnost a obec Křemže v letech 1885 – 1920 : diplomová práce (Ing.)*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, Katedra církevních dějin a patristiky, 2009, 90 s., Vedoucí diplomové práce Mgr. Rudolf Svoboda, Th.D.

VILÍMEK, P. *Struktura a pravomoci orgánů obecní samosprávy*. In BALÍK, S. (eds) *Komunální volby v České republice v roce 2002*. s. 26-34. ISBN: 80-210-3211-1

6.2 Legislativní zdroje

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

6.3 Internetové zdroje

www.czso.cz - Oficiální webové stránky Českého statistického úřadu

www.kremze.cz - Oficiální webové stránky městyse Křemže

www.scitani.cz - Oficiální webové stránky Českého statistického úřadu pro Sčítání lidu, domů a bytů 2011 Český statistický úřad

www.volby.cz - Oficiální webové stránky Českého statistického úřadu pro zpracování výsledku voleb

6.4 Jiné zdroje

Rozhovor se starostou městyse ing. Josefem Troupem

Konzultace s bývalým zastupitelem Jaroslavem Plánským

6.5 Seznam tabulek

Tabulka 1	15
Tabulka 2	29
Tabulka 3	44

6.6 Seznam grafů

Graf 1	32
Graf 2	33
Graf 3	35
Graf 4	36
Graf 5	38
Graf 6	40